

Олексій Тогочинський,
доктор педагогічних наук, професор
Академія Державної пенітенціарної служби
ORCID ID 0000-0002-8170-6237
DOI: 10.33099/2617-1775/2020-01/280-289

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статті розкрито особливості формування соціально-економічної компетентності майбутніх фахівців пенітенціарної служби України. Визначено, що у вищих військових навчальних закладах формується не лише професійна підготовленість, але й компетентності, які дають змогу до адаптації у інших сферах життєдіяльності. З'ясовано, що формування соціально-економічних компетентностей майбутніх фахівців кримінально-виконавчої системи формується поетапно.

Ключові слова: освіта; навчальний процес; компетентність; соціально-економічна компетентність.

Постановка проблеми. Суспільне життя вимагає змін, що обумовлені європейським та світовими процесами інтеграції які передбачають залучення фахівців до новітніх знань та навичок та формування якісно нових компетентностей у фахівців усіх сфер. Такі процеси є специфічними, а саме, виникає необхідність у позиціонуванні економічних знань, як таких, що стають первинно необхідними та актуальними для особи, яка хоче бути успішною та актуальною у такому суспільстві. Відповідно, враховуючи виклики сьогодення та в умовах профілізації навчання гостро постає питання набуття тими хто навчається тих знань та навичок, які мають гарантувати індивідам конкурентоздатність на ринку праці. Первинними серед таких знань і навичок є ті, які у сучасних наукових доробках в галузі педагогіки визначаються як «соціально-економічна компетентність».

Останнім часом набуває особливої актуальності особистісно центрична модель підготовки фахівців, відповідно до якої змінюються акценти: зі змісту навчання на результат, а саме, якими компетенціями, знаннями володіє особа та, що вона вміє робити. Проілюстровану модель визначають як «компетентнісну» її фундаментом є не змістовні знання, а процедурні, зміст стає не ціллю, а засобом. Така постановка проблеми, а також той факт, що ринок праці вимагає від сучасної освіченої людини конкурентоздатності, слід резюмувати, що в умовах сучасного економічноцентричного суспільства соціально-економічна підготовленість є невід'ємною складовою професійних компетенцій, від сформованості яких залежить успіх у побудові кар'єри випускниками відомчих закладів вищої освіти та конкурентоздатність і відповідність України загальноєвропейським стандартам, адже майже сто відсотків випускників йдуть працювати у державний сектор.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування професійних компетенцій майбутніх фахівців були результати наукових пошуків В. Афанасьєва, О. Кир'янова, І. Зимньої, Дж. Ст. Міля, Р. Кубанова, М.

Сергеєва, О. Полата та інших. Деякі наукові розвідки стосуються проблем формування економічної компетенції (Г. Ковтуна, О. Падалки, К. Тушко, Н. Левчук та ін.). Однак аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема формування соціально-економічних компетентностей у процесі підготовки майбутніх фахівців кримінально-виконавчої системи є недостатньо дослідженою.

Мета статті. Зважаючи на підвищення конкурентоспроможності в умовах сьогодення, коли важливе місце серед сформованих у фахівця професійних компетентностей займають соціально-економічні компетентності. Враховуючи, що викладання дисциплін соціоекономічного циклу у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання не належать до циклу професійної підготовки, то надзвичайну актуальність набуває саме процес формування соціально-економічних компетентностей у курсантів під час їх професійної підготовки у вищих військових навчальних закладах. Тож метою наукової розвідки є дослідження проблеми формування соціально-економічних компетентностей майбутніх фахівців пенітенціарної системи.

Виклад основного матеріалу. В умовах постійно зміни соціально-економічних умов, вимоги до майбутніх фахівців пенітенціарної служби постійно змінюються, що в свою чергу з необхідністю підвищує вимоги до рівня економічної підготовленості фахівців. Майбутній офіцер пенітенціарної служби повинен мати у своєму освітньому арсеналі не тільки сформовані професійні, а й глибоко розвинені економічні компетентності, що дасть йому можливість приймати ефективні управлінські рішення.

Структурований навчальний процес у закладах освіти із специфічними умовами навчання, являє собою складну систему умінь та знань у різних сферах. Вони поділяються на професійні, соціально-економічні, природничо-наукові. Відповідно, являють собою певний рівень підготовки. Така комбінація означає, що під час навчання конкурентоспроможного спеціаліста у закладах вищої освіти відомчого підпорядкування необхідно чітко визначитись, що таке соціально-економічна компетенція та яким чином відбувається її формування.

Дефініція «компетенція» у наукових доробках визначається по різному. Можна зустріти трактування поняття «компетенція» - як коло повноважень, прав, обов'язків фізичної або юридичної особи згідно з нормативно-правовими актами, або ж знання і досвід у певній сфері діяльності. Зимня І. визначає компетенцію як внутрішні, потенціальні, психологічні утворення, що включають знання та програму дій, а також систему відносин [3, с. 35]. О. Кир'янова трактує його наступним чином: ««компетенція – це можливість встановлення зав'язків між знаннями і ситуацією, або вміння застосувати знання для вирішення проблеми» [4, с. 67]. Проаналізувавши великий перелік подібних визначень та синтезувавши їх, можемо вказати, що, на нашу думку, під компетенціями доцільно розуміти вимогу щодо набутих знань, умінь та їх застосування в певній галузі.

Володіючи необхідними компетенціями зі сфери матеріального виробництва чи в невиробничій сфері, майбутній фахівець набуває компетентність. Кубанов Р. доводить, що компетентність передбачає глибокі

внутрішні особистісні зміни здібностей людини, її вмінь і ставлення до навколишнього середовища [6, с. 179]. Виконуючи завдання наукової розвідки, згадані поняття були чітко розмежовані. Категорію «компетенція» трактуємо як характеристику бажаного освітнього результату. Загальні компетенції – це єдність узагальнених знань та умінь, універсальних можливостей і готовності фахівця до вирішення різноманітних завдань – від особистих до соціальних. Компетентність розглядається як інтегрована якість особистості, результат набуття певних компетенцій. Спрямованість формування відповідної компетентності складають базові, ключові та спеціальні компетенції. Відповідно, успішність виконання курсантом поставленого завдання буде характеризувати рівень його компетентності в цій галузі.

У структурі професійних компетенцій виділяють спеціальні компетенції – економічні, соціальні, технічні тощо. Під економічними компетенціями розуміють сукупність отриманих економічних знань та вмінь і можливість їх успішного застосування в майбутній професійній діяльності. Такі здібності Дж. Ст. Міль розглядає як багатство, здатне приносити людині матеріальні, духовні, інтелектуальні та інші блага [13, с. 98]. Крім того, під економічною компетентністю розуміють набуті теоретичні знання в різних галузях і вміння їх використовувати в реальній економічній ситуації.

Отже, ми дійшли висновку, що сформованість соціально-економічної компетентності передбачає базисну, інтегральну характеристику особистісних якостей курсанта, що забезпечує ефективну й обґрунтовану командну діяльність у кримінально-виконавчій системі згідно з прийнятими в сучасному суспільстві правовими і моральними нормами. Сформована соціально-економічна компетентність передбачає наявність організаторських здібностей, здатність до співробітництва, вміння адаптуватись та виконувати різні ролі й функції в колективі, вміння аналізувати і прогнозувати результати діяльності, а також професійну мобільність.

Незалежно від напрямку і профілю підготовки курсантів економічні компетентності поділяються на основні і професійні. Ми поділяємо думку Антонова О., відповідно до якої основні економічні компетенції формують економічну культуру, економічну грамотність і вміння реалізувати знання і навички, дотримуючись власних економічних інтересів. Професійні економічні компетентності поділяються на два види: спеціальні, яких набувають студенти не економічних спеціальностей і реалізуються в завданнях професійної діяльності, та професійні або чисті, яких набувають у процесі навчання студенти економічних спеціальностей і які формують в сукупності з особистісними якостями професійні компетентності. Соціальна компетентність розкриває якісні характеристики особистості, вміння визначати закономірності соціальної ситуації, знаходити інформацію в невизначеній ситуації й упевнено будувати свою поведінку для досягнення балансу між своїми потребами, очікуваннями, сенсом життя і вимогами соціальної дійсності, вміння задовольняти бажання, спираючись на суспільні норми [1, с. 85].

На думку Г. Ковтуна, соціально-економічна компетентність виявляється в єдності особистісних, когнітивних і діяльнісних сторін особистості [5, с. 139].

Тож основу соціально-економічної компетентності, на наш погляд, слід досліджувати як сукупність складових: свідомість, мислення, грамотність, світогляд та поведінка.

Категорія «економічне мислення» має різні підходи: як діалектичного поєднання і взаємодії економічних знань, ідей теорій, концепцій, категорій та законів в економічній системі, «як ядро духовного буття, що синтезує господарську практику та економічну теорію» [10, с. 106].

Крім того ми проаналізували наукові доробки О. Падалки, яка досить близьким за змістом до поняття економічне мислення вважає категорію «економічна свідомість». На її думку, існує три аспекти економічної свідомості. По-перше, це сукупність економічних ідей, знань, поглядів, суджень, почуттів і інших духовних частин. По-друге, суспільна економічна свідомість охоплює не всі економічні погляди, а лише ті, які мають виняткове значення для народу, класу чи інших соціальних спільнот. По третє, економічна свідомість – це не тільки сукупність знань населення країни, але і ставлення до соціально-економічного життя суспільства в конкретному історичному періоді [9, с. 267].

Отже, функціонуючи у економічному просторі індивід, демонструє певний стиль поведінки, що залежить від сформованості економічної свідомості та економічного мислення. Умовами формування соціально-економічної компетентності прийнято вважати: навчання способам і технологіям встановлення порушеної рівноваги в суспільстві; повідомлення необхідних знань щодо економічних закономірностей; забезпечення їх засвоєння та спрямування освітнього процесу на виховання світогляду, тобто нерозривного зв'язку економіки з усіма сферами соціальної життєдіяльності людини; корегування економічних знань, умінь, навичок, мислення та світогляду. Саме тому процес формування соціально-економічної компетентності можна сприймати, як багаторівневий, системний комплекс, до якого входять такі компоненти: процесуально-діяльнісний, когнітивний, ціннісний та інформаційно-комунікативний.

Процесуально-діяльнісний компонент у своїй основі містить комплекс емпіричних і практично орієнтованих складових досліджуваної компетентності. Він включає в себе комплекс практичних і практично орієнтованих умінь і навичок, які складають основу суспільної діяльності. Когнітивний компонент соціально-економічної компетенції дозволяє визначити інтелектуальний розвиток і особливості пізнавальної діяльності курсанта, а ціннісний компонент дозволяє визначити рівень культурного та соціального розвитку особистості. Інформаційно-комунікативний компонент соціально-економічної компетенції характеризує комунікабельність особистості та вміння працювати в команді, правову культуру в професійній діяльності та особистісному житті, соціально-психологічну готовність і вміння налагоджувати відносини в колективі, потребу в постійному особистісному та професійному вдосконаленні.

Нами було визначено поетапність формування соціально-економічної компетентності майбутніх фахівців пенітенціарної служби. Перший етап – це становлення когнітивного компонента, що являю собою систему соціальних та економічних понять та категорій. Найефективнішим способом перевірки

сформованості зазначеного компонента є тестування, написання есе та виконання теоретичних завдань. На другому етапі особлива увага приділяється розвитку мотиваційного компонента, до якого входить формування зацікавленості і бажання здійснювати самостійну пізнавальну діяльність у соціоекономічній сфері з метою вирішення професійних завдань різного рівня складності. На основі мотивації здійснюється становлення у суб'єкта багаторівневої системи потреб і цінностей. Як засвідчує практика, курсанти негативно ставляться до самостійної роботи і намагаються її або зовсім уникнути, або мінімізувати частку виконуваної навчальної роботи. Тому завдання викладача на цьому етапі – ознайомити з видами самостійної роботи та сформувати бажання самостійно опрацьовувати навчальний матеріал.

Аксіологічний компонент формується на третьому етапі соціально-економічної компетентності. Він необхідний для того, щоб курсанти розуміли значення оптимальних варіантів вирішення поставлених завдань, виявляючи при цьому креативність мислення. На цьому етапі необхідно застосування творчого підходу (наприклад, проведення тестування, спрямованого на формування суспільно корисних звичок та соціально бажаної поведінки, чи залучення курсантів до тренінгових занять), що дозволить оцінити рівень сформованості всіх компонентів і готовність застосовувати знання, навички, досвід на практиці в реальних ситуаціях.

Інтеграція когнітивного, мотиваційного і аксіологічного компонентів є результатом сформованості діяльнісного компонента, що підсумовує формування соціально-економічної компетентності.

Слід зазначити, що в умовах розвитку освітніх технологій, на даному етапі у закладах вищої освіти застосовуються різні методики, а саме: інтелект-карти, рішення задач, структурно-логічні вправи, особистісно-орієнтовані завдання, есе та інші. Наш досвід дозволяє стверджувати, що найбільш ефективними та такими, що найчастіше використовуються є тренінгові технології. Це обумовлено їх ефективністю та результативністю. Зазначена технологія дозволяє видозмінювати теоретичні знання курсантів, та адаптувати їх до вимог професійної діяльності. Не менш ефективними тренінгові технології є у формуванні соціально-економічних компетенцій, вони сприяють формуванню вмій: критично і творчо мислити у процесі розв'язання практичних вправ; аналізувати та приймати обґрунтовані управлінські рішення; системно визначати причини проблем та розробляти шляхи їх подолання; оцінювати дію екзогенних і ендогенних факторів на діяльність правоохоронних органів, і кримінально-виконавчої системи.

Крім того, під час опанування дисциплінами соціально-економічного циклу тренінгові технології дають можливість курсантам набувати навичок та вмій для життєдіяльності у ринковому середовищі, веденні особистого бюджету, основних банківських, фінансових, страхових продуктів, мати уявлення про ринок товарів та послуг, вартість споживчих товарів, продуктів харчування, комунальних та транспортних послуг, іншими словами формування корисних звичок та бажаної соціальної поведінки.

З метою емпіричної перевірки сформованості соціально-економічної компетентності, нами було проведено стандартизоване анкетне опитування, респондентами в якому виступили 200 курсантів віком від 18 до 20 років. Зазначена перевірка продемонструвала, що 98,7% респондентів вважають себе відповідальними та працьовитими, мають високий рівень правової культури і фінансової грамотності, здатні до співчуття та толерантності, можуть бути принциповими і здатні до саморозвитку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Соціально-економічна компетентність є однією з найважливіших в умовах розвитку споживацького суспільства. Тому її формування виступає необхідною умовою розвитку особистості майбутніх фахівців кримінально-виконавчої системи. Вона є вагомим додатком та однією із базових компонент професійних компетентностей зазначених фахівців. Процес формування соціально-економічної компетенції є багаторівневим та системним, який включає процесуально-діяльнісну, когнітивну, інформаційно-комунікативну та ціннісну компоненту і складається з економічної грамотності, свідомості, мислення, світогляду, соціальної відповідальності та поведінки.

Знання, вміння, досвід діяльності, можливість мобілізації знань для прийняття раціональних та соціально відповідальних управлінських рішень є характеристиками, які складають системи компонентів зазначеної компетентності. Діалектичний взаємозв'язок практичних умінь і навичок та вміння їх застосувати в конкретних практичних умовах, адаптованих до реальної ситуації економцентрованого суспільства є основними ознаками соціально-економічної компетентності.

Тренінгові технології відіграють особливу роль у формуванні соціально-економічної компетентності майбутніх офіцерів пенітенціарної служби. Під час їх проведення комбінація ігрових форм з вирішенням практичних соціально-економічних ситуацій, дозволяє вибудувати у свідомості тих хто навчається вміння компетентного вибору різних варіантів та детермінації соціально-економічних подій.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування соціально-економічної компетентності фахівців пенітенціарної служби. Подальших наукових розвідок потребують такі напрями, як дослідження можливостей функціонування системи соціально-економічної підготовки фахівців у діалектичній взаємодії з іншими системами їх безперервної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О. Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 81–109.
2. Бирюков Б. В. Методологические труды Милля. Новая философская энциклопедия: у 4 т. / Ин-т философии РАН; научно-ред. совет: В. С. Степин, А. А. Гусейнов, Г. Ю. Семигин. Москва: Мысль, 2010.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетентности – новая парадигма результата современного образования. Высшее образование. 2003. № 5. С. 34–42.

4. Кир'янова О. В. Особистісні компетенції ефективного менеджера: тренінг. Київ: КНЕУ, 2015. 81 с.
5. Ковтун Г. І. До питання формування економічної компетентності учнів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4. С. 135–144.
6. Кубанов Р. А. Характеристика якостей конкурентоздатної особистості майбутнього маркетолога та особливості їх формування в навчальному процесі ВНЗ. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2011. № 13 (224), Ч. II. С. 178–184.
7. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: Плеяда, 2017. 206 с.
8. Сергеева М. Г. Система оценки качества непрерывного экономического образования. Курск, 2012. 221 с.
9. Падалка О. С. Дидактикоматематичні основи формування економічної компетентності: навч. посіб. / Нац. пед. унт ім. М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 239 с.
10. Полат Е. С. Реализация личностно-ориентированного подхода и конструктивизма в системе обучения. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., стер. Москва: Академия, 2008. С. 104–296.
11. Тренінг управлінських компетенцій: навч. посіб. / КНЕУ. Київ, 2011. 444 с.
12. Юнчик В. Формування професійної компетентності студентів в умовах реалізації Болонського процесу. Науковий вісник СХУ імені Л. Українки. Луцьк, 2013. № 7. С. 9–14.
13. Goldratt, Eliyahu M., Jeff Cox. (2014), *The Goal: A Process of Ongoing Improvement*. 30th Anniversary Edition. Great Barrington, MA.: North River Press. 362 p.
14. Hillebrandt P., Cannon J., Lansley P. (1995), *The Construction Industry – In and Out of Recession*. Macmillan, Basingstoke. 185 p.
15. Johnson G. & Scholes K. (1999), *Exploring Corporate Strategy. Text and Cases*. 5th ed. Prentice Hall, Hemel Hempstead. 664 p.
16. Kay J. (1993), *Foundations of Corporate Success: How business strategies add value*, Oxford University Press, Oxford, 433 p.
17. Prahalad C.R. & Hamel G. (1990), *The core competence of the organisation*. In: *The State of Strategy*, Harvard Business Review, Cambridge, MA, pp. 3–15.

REFERENCES

1. Antonova, O. E. (2011), "European Dimension of Competency Approach and Its Conceptual Foundations", in Dubasenyuk O. A. (Ed.), *Professional Teacher Education: Competency Approach: Monograph*, Zhytomyr, pp. 81–109.
2. Biryukov, B. V. (2010), "Methodological works of Mill", *New Philosophical Encyclopedia / Stepin, V.S., Huseynov, A.A., Semigin, G.Yu. Thought, M., (Ed.), 4 Volumes*, Institute of Philosophy, Russian Academy of Sciences, Russian.
3. Winter, I. A. (2003), "Key competencies – a new paradigm of the result of modern education", *Higher education*, No. 5, pp. 34–42.
4. Kirianova, O. V. (2015), *Personality competences of an effective manager*, Training, KNEU, Kyiv, 81 p.
5. Kovtun, G. I. and Martynenko O. V. (2013), "On the issue of forming the economic competence of students", *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, No. 4, pp. 135–144.
6. Kubanov, R. A. (2011), "Characteristics of the qualities of a competitive personality of the future marketer and the peculiarities of their formation in the educational process of higher educational institutions", *Visnyk of LNU after Taras Shevchenko*, No. 13 (224), II part, pp. 178–184.
7. *New Ukrainian School: Teacher's Guide* (2017), Under the Comm., Bibik, N. (Ed.), Pleiades, Kyiv, 206 p.

8. Sergeeva, M. G. and Bedenko, N. N. (2012), Quality System for Continuing Economic Education, Kursk, 221 p.
9. Padalka, O. S., Shpak, O. T., Pristupa, V. V. (2011), Didactic mathematical basis of formation of economic competence: teaching. manual, National Drahomanov M. P. Pedagogical University, Kyiv, 239 p.
10. Polat, E. S. and Bukhankina, M. Yu. (2008), "Implementation of the person-oriented approach and constructivism in the system of teaching", Modern pedagogical and information technologies in the system of education: study. manual for student higher studying institutions, 2nd ed., Academy, Moscow, pp. 104–296.
11. Butenko, N. Yu. and Cherpak, A. E. (2011), Training of management competencies: Teaching Manual, KNEU, Kyiv, 444 p.
12. Yunchik, V. (2013), „Formation of Professional Competence of Students in the Realization of the Bologna Process”. Scientific essay of the SNU named after L.Ukrainka, Lutsk, No. 7, pp. 9–14.
13. Goldratt, Eliyahu M., Jeff Cox. (2014), The Goal: A Process of Ongoing Improvement. 30th Anniversary Edition, North River Press, Great Barrington, MA, 362 p.
14. Hillebrandt P., Cannon J., Lansley P. (1995), The Construction Industry – In and Out of Recession, Macmillan, Basingstoke, 185 p.
15. Johnson, G. and Scholes, K. (1999), Exploring Corporate Strategy, Text and Cases, 5th ed., Hemel Hempstead, Prentice Hall, 664 p.
16. Kay J. (1993), Foundations of Corporate Success: How business strategies add value, Oxford University Press, Oxford, 433 p.
17. Prahalad, C.R. and Hamel, G. (1990), The core competence of the organisation, In: The State of Strategy, Harvard Business Review, Cambridge, MA, pp. 3–15.

РЕЗЮМЕ

Алексей Тогочинский,
доктор педагогических наук, профессор
Академия Государственной пенитенциарной службы

Особенности формирования социально-экономической компетентности будущих специалистов пенитенциарной службы Украины

В статье раскрыты особенности формирования социально-экономической компетентности будущих специалистов пенитенциарной службы Украины. Определено, что в высших военных учебных заведениях формируется не только профессиональная подготовленность, но и компетентности, которые позволяют к адаптации в других сферах жизнедеятельности. Установлено, что формирование социально-экономических компетенций будущих специалистов уголовно-исполнительной системы формируется поэтапно.

Ключевые слова: образование; учебный процесс; компетентность; социально-экономическая компетентность.

SUMMARY

Oleksiy Tohochynskiy,
Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor
Academy of State Penitentiary Service

Peculiarities of socio-economic competence formation of future specialists of the penitentiary service of Ukraine

Summary. *The article is devoted to socio-economic competence formation of future specialists of the penitentiary system. It is determined that the educational process in higher education institutions with specific learning conditions is formed as a system of organizational and pedagogical measures, which gives the opportunity to acquire knowledge and skills of cadets in the social, humanitarian, economic, professional and military spheres and includes procedural and activity, cognitive, information and communication, and value components. It has been found that the formation of socio-economic competencies of future specialists of the penitentiary system is being formed in stages. In the first stage, the cognitive component of competence develops, in the second - the development of the motivational component, and in the third - axiological component is formed, which allows to assess the level of formation of all components and the willingness to apply knowledge, skills, experience in practice in real situations.*

Introduction. *Social life requires changes that are driven by European and global integration processes, which foresee the involvement of professionals into the newest knowledge and skills and the formation of qualitatively new competencies of specialists in all fields. Such processes are specific, namely, there is a need to position economic knowledge as one that becomes essential and relevant for a person who wants to be successful and relevant in such a society. Accordingly, given the challenges of today and in the context of training profiling, the question arises of the acquisition by students of knowledge and skills that are to guarantee individuals competitiveness in the labor market. Primary among such knowledge and skills are those, which in modern scientific achievements in the field of pedagogy are defined as "socio-economic competence"*

Recently, the person-centered model of training of specialists, according to which the accents change: from the content of training to the result, namely, what competences, knowledge the person possesses and what he / she can do, becomes especially relevant. In the defined illustrated model as "competent" of its foundation is not content knowledge, but procedural, content becomes not the goal, but a means. This formulation of the problem, as well as the fact that the labor market requires a modern educated person to be competitive, should be summarized that, in today's eco-centric society, socio-economic preparedness is an integral part of professional competences, the success of which in career development depends on graduates from departmental institutions of higher education and the competitiveness and compliance of Ukraine with European standards, since almost one hundred percent of graduates go to work in the public sector.

Purpose. *Considering the increase of competitiveness in the present conditions, when socio-economic competencies occupy an important place among the professional competences formed by a specialist. Given that the teaching of socioeconomic cycle disciplines in higher education institutions with specific training conditions do not belong to the cycle of vocational training, the process of formation of socioeconomic competencies in cadets during their professional training in higher military educational institutions is extremely relevant. Therefore, the purpose of scientific research is to investigate the problem of socio-economic competencies formation of future specialists of the penitentiary system.*

Methods. *The system of general scientific and special methods of theoretical and empirical research (analysis of scientific literature, systematization and generalization of materials, logic and comparative, content analysis) was used in order to realize the article purpose.*

Result. *The process of socio-economic competence formation is a multi-level systematic process that includes process, activity, cognitive, information-communicative and value components and consists of economic literacy, consciousness, thinking, outlook, social responsibility and behavior.*

Originality. *The differences between the definition of competence and competency have been clarified. It is determined that the formation of socio-economic competence implies a basic, integral characterization of the personal qualities of the cadet, which provides an effective and well-grounded team activity in the criminal-enforcement system in accordance with the legal and moral standards adopted in modern society. Formed socio-economic competence implies the presence of organizational skills, the ability to collaborate, the ability to adapt and perform different roles and*

functions in the team, the ability to analyze and predict performance, as well as professional mobility

Conclusion. *Socio-economic competence is one of the most important in the context of the development of a consumer society. Therefore, its formation is a prerequisite for the development of the personality of future specialists in the penitentiary system. It is a significant addition and one of the basic components of the professional competencies of these specialists. The process of formation of socio-economic competence is a multilevel systematic process that includes process, activity, cognitive, information-communicative and value component and consists of economic literacy, consciousness, thinking, outlook, social responsibility and behavior.*

Knowledge, skills, experience, ability to mobilize knowledge in making rational and socially responsible management decisions are the characteristics that make up the systems of components of this competence. The dialectical interrelation of practical skills and the ability to apply them in specific practical conditions adapted to the real situation of an eco-centered society are the main peculiarities of socio-economic competence.

Training technologies play a special role in shaping the socio-economic competence of future penitentiary officers. During their implementation, the combination of game forms with the solution of practical socio-economic situations allows to build in the minds of those who are learning the ability to make competent choices of different options and determination of socio-economic events.

The conducted research does not reveal all aspects of the problem of formation of socio-economic competence of the specialists of the penitentiary service. Further scientific research needs directions such as exploring the possibilities of functioning of the system of socio-economic training of specialists in dialectical interaction with other systems of their continuous training.

Key words: *education; training process; competence; socio-economic competence.*